

A MUNKÁ

XIX. évfolyam, 4. szám.

Ára 16 fillér

Sárgótarján, 1941 január 25

1941-ben vége lesz.

Hasztalan kerülte el országunk határát a háború, mégis lépten-nyomon érzünk kell különböző kihatásait. A XX. század emberének annyira társassá vált az élete, hogy eltűnnek a távolságok, leomlanak azok a falak, amelyek eddig a politikai elkülönülést és társadalmi különválást jelezték. A táviró, távbeszélő, rádió, gépkocsi és repülőgép korában pillanatok alatt fut a hír egyik világrészről a másikba és ennek nyomán a mindennapi életben, kezdve az élelmezéstől egészen a lelki táplálékig, minden annyira változik, hogy titokban csak ideig-óráig maradhat a leggondosabban rejtgetett esemény is.

Akármit csinálunk, akárhova megyünk, az első kérdés mindig az, mikor lesz már vége ennek a második világháborúnak? E kérdés feszegetésében nem annyira a nyugtalanság és bizalmatlanság, mint inkább a szebb és emberibb jövőbe vetett hit tör elő és kér mienél sürgetőbb megnyugtató választ. Magyarország kormányai a kormányzó ur irányításával úgy intézték a mi sorsunkat, hogy hűség és szövetségesként békés munkával veszünk részt abban az óriási munkában, amelynek célja a világ új rendjének megállapítása. Magyarország ezer és néhányszáz éves múltjával mindig az egyenes utat járta, barátot és zászlót cserben soha nem hagyott, amire számtalan közismert bizonyítékunk van. Hogy egyebet ne említsünk, a legutóbbi világháborúban már volt trónörökösünk meggyilkolása után láthatunk, hogy mi nem nyerhetünk semmit sem az 1914-ben kitört háborúval még akkor sem, ha a központi hatalmak közülünk ki belőle diadalmasan, mégis kitartottunk, 600.000 férfit áldoztunk a közös célért, holott már 1917 őszén egyre jobban kezdett kialakulni az a hiedelem, hogy a számbeli és gazdasági fölényben levő antant hatalmak elgázolnak bennünket. Hűségünk jutalma országunk feldarabolása lett! Most ismét azzal a német birodalommal állunk élet-halálra kötött szövetségi viszonyban, amely együtt bukott el velünk, de Muszolini testben-lelélekben megfiatalított olasz birodalmával vállelve ismét az élre került és olyan teljesítményeket halmozott egymásra, amilyenekre nincs példa a világtörténelemben.

Az ember életének emberibb elrendezésére, a szegény és gazdag, a munkás és munkaadó között levő ellentét eltüntetésére, vagy legalább is nagyon érezhető csökkentésére irányul az az elgondolás, amit a szociális alapon álló két nagy birodalom akar a régi — korlátlanul uralkodó — töke-rendszerrel szemben megvalósítani. A magyar alkotmány a pusztaszeri gyűléstől kezdve napjainkig olyan tág lehetőségeket nyújt a módosításokra és a nagymultú és nagyjövő nemzetek ösztönös képes-

A hatalom és a hit.

Baudelaire, francia lírikus, költő, fiatal korában forradalmárnak vallotta magát. Gyűléseken és újságokban barcolt ideáljait: a demokráciáért és a szocializmusért. De azután átélté III. Napoleon államcsínyét és súlyos kiábrándultságot vett erőt rajta. „Az első jött-ment, aki kezébe kaparintja az államnyomdát és a táviróhivatalt, ura lehet az államnak” — mondotta felháborodva és többé tudni sem akart közéleti szereplésről. A modern államnak már szerkezeténél fogva is a legvakmerőbb és legkevésbé lelkiismeretes kalandor kezébe kell jutnia — ezért ábrándult ki Baudelaire a forradalmi eszméből. Azóta többször hallottunk családott szocialistáktól és családott demokráktól hasonló hangokat. „Hiába öljük meg az aranykincset őrző sárkányt, ha ezzel csak utat nyitunk a forradalmárok legelszántabbikának a hatalomhoz, aki azután néhány ezer testőre támaszkodva olyan rabigába bájít minket, amely rosszabb a régi zsarnokságnál.” A kiábrándult forradalmárok panaszaí igen jellemzők és rávilágítanak az alapvető problémára. Ha a régi uralkodó réteget eltávolítják, mi biztosítja azt, hogy az ancien régime, a régi uralom által kiépített hatalmi szervezet jobb kezébe kerüljön?

Talán igazuk van azoknak, akik azt mondják, hogy a társadalmi összeomlásból rendszerint a rosszabb erők kerülnek ki győzelmesen. Az ancien régime emberét bizonyos mértékben még lékezi valamilyen tradíció, a kultura értékeinek bizonyos tiszttele és a kereszténység nem egy beléjük nevelt parancsának ereje. De az új urak, kiknek szellemi poggyászban „az erőszak tudományos alkalmazásáról” és „az államszín technikaijáról” szóló kitűnő szakkönyvek kívül vajmi keveset talál a lelkiismeretes kutató, még eme mérsékli erők hatásától is függetlenül. És ez lényeges különbség. Mert bármily kicsinyek is a morális mérsékli erők, hatásuk válságos pillanatokban gyakran döntő. A politikai harcban ugyan rendszerint nem az erkölcsi elvek, hanem a valóság vastörvényei érvényesülnek, azonban az emberekben élő erkölcsi érzés messzemenően megváltoztathatja a kegyetlen törvények működését. Valahol, egy racionalisan meg sem állapítható határvonalon lép működésbe a lélekző erő és itt dől el, hogy az az ember, aki az államrezont alkalmazza, minden erkölcsi érzék nélkül való, hatalmat istenítő ösztönénél, vagy pedig egy kultura értékeinek hordozója-e.

Ha végigtekintünk az államrezon alkalmazásának történetén, úgy kibontakozik vizsgáló szemünk előtt az itt ex-

ponált probléma végzetes dialektikája. Kezdetben még a politikai élet szereplői is szerették volna a keresztény tökéletesség ideál útját járni. Mindég újból elindultak az erények útján, de a valóság vastörvényei és az uralkodó rétegek önzése az államot újra és újra ugyanazokba a bűnökbe kergettek. Ha a keresztény parancsok és a humanista eszmék ellen vételt is az állam, — legalább rossz lelkiismerettel tette és nem egyszer kényszerült Canossába. Azután jött a nagy szakadék. A renaissance és a reformáció. Mindkét szellemi forradalom hozzájárult ahhoz, hogy az ember az Egyházat és az államot, az erkölcs világát és a valóság világát egymástól teljesen független, saját törvényei után igazodó szférának tekintse. Most már elméletileg készítették abból, ami azelőtt csupán megtört és elítélt gyakorlat volt. Megszületett az államrezon elmélete. Az emberek kezdték elhinni, hogy a kancelláriák titokzatos bűvkörében tartózkodó emberekre nem vonatkoznak ugyanazok az erkölcsi szabályok, mint a közönséges halandókra. Az egyszerű emberek, ki a politikában is tisztességet, őszinteséget és elhűséget írt, megmagyarázták, hogy nincsen igaz. Okosabb, sőt bizonyos értelemben morálisabb az, amit a „beavatottak” tesznek. „Államrezon” — mondták belátóan. „Mackbiavelli” — mondták borzongva. „Talleyrand” — tették hozzá elismerően. És meghajoltak a szakértők szuverén tudása és felmérhetetlen nagysága előtt. Cinkos és beavatott mosollyal közölték a naivakkal, hogy a szó nem mindig a gondolatok közlésére való, sőt ellenkezőleg, gyakran azok ellepezésére. Akkor még nem tudták, hogy milyen lejtőn indultak el...

Ma már tudjuk. Azóta ugyanis elérkezett az államrezon történetének utolsó tápiához. Az ancien régime által az államrezon ideológiájának segítségével kiépített hatalmi szervezetek új rétegeit, új emberek kezébe kerültek. Ezek azután bekapcsolták a gépezetbe a dinamika motorját. Így aztán a macchiavellisztikus taktika fortélyai meghatványozódtak. Ha azelőtt az volt a fortélyosság netovábbja, hogy egyszerre „két vasat tartunk a tűzben”, úgy most már egyszerre négy irányba integetünk, hogy azután az ötdik irányban induljunk el. Valóságos zsong-ormátványok kezdődtek az ámuló világ szeme előtt s a zsonglörök közben megfricskázta az ancien régime ottmaradt és tisztességben megőszült képviselőinek orrát. A szó már teljesen elvesztette értelemközlő szerepét. A mondatok értelmükön már meg sem közelíthetők többé.

Hiszen már az „ellenkezője sem igaz annak, ami elhangzik”. De nem ez az egyetlen zsonglörmutatvány. A csúcán álló piramishoz, a nem létező kötélen egyensúlyozó emberfororonyhoz még felatlálak a hatalompolitikai bumerángot is. Ez abból áll, hogy akciót indítunk, mely oly váratlan, és oly komplikált, hogy végül is önmagunkat sújtjuk orron vele. De nem nem baj, csak a többiek legyenek meglepve és megzavarva. Hiszen ez a cél — Esmék és ideológiák azelőtt gyakran szolgálták kuliszának. Ez talán jó volt a régi, statikus időben. A mai dinamikus időben a kuliszákat forgószinpadra kell szerelni; a szín folyton változik, csak a szereplők maradnak ugyanazok és állnak tovább. A nézőnek viszont a szemé káprázik.

Semmi sem igaz, semmi sem őszinte az ilyen világban. Minden mutatvány, Esményvesztés és szuggeszció — egy cél érdekében. És a cél neve: hatalom. Festett rongyok, elavult újságimék és kialakult kosztümök pokoli karneváljában csak egy valóság fehérlék felénk: a nihilizmus vigorgó halálfeje. De valóság az elesett harcosok kifolyt vére is és valóság a menekülő asszonyok és gyermekek rémlete is. Csoda-e, ha sokan ezek közül már nem is tudják, hogy miért barcolnak és mi elöl menekülnek?

És ezzel eljutottunk ahhoz a pont-hoz, ahol a hatalom istenítése és az államrezon teóriája már önmagát falja fel. A macchiavellizmus: az az elv, hogy a cél szentesíti az eszközt és az a hit, hogy a hatalom az egyedüli üdvözítő, zsákcúba vitte az emberiséget. Hiszen a hatalom kizárólagos kultusza azt okozza, hogy minden hatalom bizonytalanná válik. És az az elv, hogy a küzdelemben csak a harc törvényei érvényesek, oda-vezet, hogy az általános anarchiában még a harc is elveszti értelmét. Elszabadulnak az ösztönös erők s már nincs oly fölényes szakértő kéz, mely ezeket valamely „magas cél” szolgálatába tudná állítani. A büvészinas elveszti hatalmát a szellemek felett... Az eszközök, a mapóverek, a trükkök elszabadultak s most már ők dik-tálnak.

Ebből a káoszából s ebből a zsákcúából csak egy kiút van: ha megállunk és magunk-baszállunk. Lassuk be végül, hogy hová vezet ez a szemlélet, amely elszakította a hit és erkölcs világát az államtól és a társadalomtól. Lassuk be végre, hogy a hatalom is csak az emberért van, az emberért, ki a lélek törvényei szerint, tehát erkölcsben és igazságban akar élni. Az erőszak ösztöneinek elszabadulása és a hatalom imádata lakhatatlanná teszik a világot. A humanum és a kereszténység győzelme fogja a földet ismét lakhatóvá tenni. (—ány.)

Vigyázz Magyar a Népszámláláskor!

Január 31-én népszámlálás lesz Magyarországon. Tudja-e vajjon mindenki, hogy miért fontos ez az esemény a magyarság szempontjából?

A népszámlálás nem csupán statisztikakészítés, nem hivatalnokai munka, hanem több ennél: az ország állapotának számbavétele. A számlálóívek adataiból tudja meg a kormányzat, hol van baj az

sége, birodalmat fenntartó sok nehézségszázadban kipróbált ereje mindig megtalálja a kellő kifejezést és alkalmazkodást arra, hogy a viszonyok változásával az ősi szellem a magyar természetben rejlő szabadságszereteten csorba ne essék és mégis maradéktalanul beélteljeskedhessünk abba az általános rendbe, amely új korszakot kezd az emberiség életében.

Ha tehát mi különös jelentőséget tulajdonítunk Hitler ama sa-

országban. Megtudja, mennyi a népszaporodás, mekkora a vagyongyarapodás, hol van munkanélküliség, milyen szakmában van szükség képzett emberekre, milyen az állatállomány és a földeloszlás stb. Lesz azonban két kérdés is a számlálólapon, amelyekre jól kell felelnie minden magyar embernek! E két kérdés: 1. Milyen az anyanyelve, vagyis melyik

vainak, hogy 1941-ben győzelmesen befejezi a háborút, nem a nyugtalankodás és félelem szavát hallatjuk, hanem azt az emberileg nagyon megérthető kívánságot, hogy hűségünk és önmegtartóztató lemondásunk jutalmaként megkapjuk ősi örökségünket.

A gép korszakában annyira felett már a hadviselés és olyan lehetőségek nyílnak az egyes országok előtt, hogy nem egy esetben sokkal többet segít barátjának

nyelven beszél állandóan és legzivesebben 2. melyik néphez tartozónak tartja magát (magyar, német, szlovák, román stb). Minden magyar embernek tudnia kell, hogy mit feleljen a két kérdésre. Csakis azt felelhet, csakis azt írhatja oda: magyar anyanyelvű és a magyar néphez tartozik. Nem bánjuk, hogy nemzetiségünk mit írunk oda, de mindenki-

és szövetségesének, ha minden rendelkezésére álló eszközzel távolmarad a véres harcától és helyette egész tehetségével békés anyagi, erkölcsi és katonai lelki-letével támogatja céljai elérésében. Az áldott magyar föld ontja még a legszűkebb esztendőkből is azokat a javakat, amelyekből bő-vegesen juttathatunk azoknak, akikkel közösséget vállaltunk. Ilyen értelembe tehát nyugodtan várhatjuk a háború befejezését.

nek, aki magyarnak vallja magát, csak az lehet a felelete: magyar vagyok.

Miért fontos az, hogy e két rovatot a számláláson így töltsük ki? — Az idősebbek emlékeznek, hogy mi volt 1918 előtt és azóta! Akkor volt vége a világháborúnak és akkor darabolták szét országunkat. Milyen alapon tehetők ezt? Azzal az indoklással, hogy az elszakított területeken sok a szlovák, a román, a német stb. 1910-ben volt utoljára népszámlálás Egészmagyarországon. Soba még olyan elkeseredett vita nem folyt népszámlálási adatok körül, mint ennek a népszámlálásnak adatai körül. Ellenfeleink azt állították, hogy meghamisítottuk a bevallásokat és sokkal több szlovák, román, német, szerb stb. él azokon a területeken, amelyeket az antántól magunknak igényeltünk. Ezért jóval nagyobb területeket kaptak, mint a nemzetiiségek elterjedése szerint járt volna nekik és csak a két bécsi döntés adta vissza a magyar többségű elvett országrészeinket. Akkor ők is tartottak népszámlálásokat és kiderült, hogy a legnagyobb terror ellenére is ugyanazt az eredményt kapták, mint 1910-ben. Igazolják tehát a mi becsületes eljárásunkat. A románok máig sem merték közzétenni az 1930-ban végzett népszámlálásuk adatait.

Magyarország trianoni szétdarabolására az szolgált alapul, hogy a számlálásokon hányan vallották magukat szlováknak, román, német, szerb stb. anyanyelvűnek. Magyarország jövődjére az szolgált alapul, hányan vallják magukat magyaroknak a számlálásokon és egy magyarnak sem szabad kimaradnia, az adatoknak a magyarok valóságos számát kell mutatniok! Énnyire fontos a jan. 31-i népszámlálás.

Miért függ tőle a magyar jövő? Azért mert nemzetiségi állam vagyunk, velünk élnek más nyelvű és fajú népek. Ők a maguk életét akarják élni, ez természetesen. Jogokat kívánnak, nyelvüket akarják használni a hivatalokban és a törvény előtt, közülük való tisztviselőket, jegyzőket kívánnak élükre a szervezetekben tömörülni érdekeik védelmére. Ott tehetik ezt meg, ahol sokan vannak, tehát ahol a falu, város, megye lakosságának tekintélyes részét teszik. Mennyi jogot kapnak egy helységben, számáruktól függ, vagyis attól, hogy népszámlálásokon hányan vallották magukat németnek, szlováknak stb. és hányan magyaroknak! (Németországgal van kisebbségi egyezményünk, mely a fenti jogokat biztosítja a német népcsoport tagjainak).

Nemzetiségeink nagy népi öntudattal már betek ota felvilágosítottak a közéleti tartozékot, hogy mit irjanak a számlálólapon. A magyaroknak is ezt kell tenük! Fel kell világosítani minden magyart, hogy mit kell tennie és meg kell értenünk minden testvérünkkel, hogy miért fontos ez! Meg kell értenünk velük, hogy fiaik jövője függ attól, hogy a népszámlálás a magyarok számát a való-

ságnak híven tüntesse fel, mert ha romlik a magyarság számaránya, abban az arányban romlik fiaink állásbakerüléseinek lehetősége! Kenyérkérdés is tehát a népszámlálás! Nemcsak a képviselőválasztásra, de az iparegyletek kiadására, sőt gróf Teleki Pál miniszterelnök szavai szerint a földjénylések kielégítésére is befolyással lesz az arányszám, amit te állapítasz meg január 31-én magyar testvérem!

Ki magyar? — Az, aki származása folytán közénk tartozik és annak vallja magát! Az, akiben — bár egy csöppnyi is — de magyar vér folyik és magyar akar lenni. Magyarországon minden emberben folyik magyar vér, kivéve a legutóbb bevándoroltakat. A sok évszázados együttélésben összeházasodtunk nemzetiségeinkkel. A született gyermekek közül egyik magyarnak vallja magát, mert benne a magyar szülő vére szól meg, a másik idegennek, mert a nem magyar szülő vére szól meg benne. Maradjon is az, ha az akar lenni! De aki magyar vért, azt védjük meg!

Mind az elszakított területeken, mind Csonka-Magyarországon 1918 óta divatba jött a névelésnek. Azt mondták, hogy aki idegen nevű, az nem lehet magyar és magyar az, akinek magyar a neve is. Ez így tudománytalan állítás! Sok szlovák él a Felvidéken, Kárpátalján és Erdélyben, akinek magyar neve van és dűbös szlovák, román stb. és sok jó magyar ember él idegen névvel. Hogyan lehetséges ez? Ugy, hogy a gyermek családi nevét apjától kapja. Ha azt Pánernek, Jorgának, vagy Szedlaceknek hívták, az anyjuk neve lehetett Szabó, Járás vagy Szemere és így a gyerek idegen névvel felereszen magyar vérű. Számos német, cseh, román stb. telepés 100 év előtt magyar lányt vett el. Ha a fiuk ismét magyar családból házasodott s. i. t. lehetséges, hogy az, akinek ma a neve idegen hangzású, vérebem majdnem

teljesen magyar. Nemcsak az apa, hanem az anyja, sőt a nagyszülők neve is számít akkor, ha meg akarjuk állapítani valakiről, hogy a magyarsághoz tartozik-e. Jó lesz ezeket észben tartani ma, amikor nemzetiségeink úgy akarnak népcsoportjuknak tagokat szerezni, hogy idegen nevű magyarokat rábeszélnek a családkozásra.

Világosítsunk fel mindenkit, aki Magyarországon él, hogyan áll a dolog, hogy ne fogadjanak el mindent igaznak az agitálók szájából. Ma mindenki a magyarságot tépi és szaggatja, mindenki közülük akar gyarapodni! Azt állítják, hogy az sem magyar, akinek a neve idegen, bár anyja magyar nevű, de az sem magyar, akinek a neve magyar, de az anyja szlovák, német, román stb. Az elszakított területeken így akarták szétbomlasztani a magyarságot, pedig hány magyar családot ismerünk, aki Kárpátalján ruszinna, a Felvidéken szlovákka, Erdélyben románna és a sváb falvakban némettől vált, akiket ugyanilyen jogon visszakövetelhetünk magunknak. Ki dönthet arról, hogy magyar-e, vagy nem? Csakis te dönthet testvér! Ha úgy érzed, hogy magyar vagy, bizonyára az a csepp magyar vér mondatja ezt veled, ami évszázadok során eréidbe került, ha nem is tudsz róla és neved idegen és talán törve beszéled a magyar nyelvet, vagy nem is tudsz magyarul!

Magyar az, aki magyarnak érzi magát és magyar akar lenni! Ne tántorodjon meg senki magyarságában és védjük meg azt, amit elcsábítanak tőlünk! Négy évszázad után most jött el a pillanat, amikor a magyarság ismét szabad a magyar földön, de csak akkor marad az, ha sok lesz a magyar az országban. Ennek egyik eszköze, hogy mindegyik magyar büszkén vallja magát magyarnak a világ előtt. Vallja meg elsősorban a népszámláláskor.

Népművelési kultúresték a bányánál.

Közzöltük már, hogy Korompay Lajos m. kir. bányauji főtanácsos, bányavezető mindenre kiterjedő figyelmével, a téli hónapok tartama alatt, népművelési előadások sorozata indult meg a bányatelepen lakó munkások és családtagjaik számára. „Egységben az erő” jelmondat alatt kezdődtek ezek a szórakoztatva tanító kultúrelőadások s már a második előadásra a bányakaszinó dísztermet színlülig megöltöztet, javarészt munkás-közönség igazolta a jelmondat igazságát és felismerését. A második előadás a közbejött karácsonyi ünnepek miatt

Február 2-án vasárnap este az Ipartestületben legyen!

január 8-án lett megtartva és pedig Fél-Erdély visszatérésének megünneplésében. A bányazenekar v. Náday: Erdélyi indulóját játszotta, Molnár I. Jenő, A Balassa Társaság rendes tagja, jönevű költőnk erdélyi verseiből adott elő s Hunyár Ádám felügyelő-igazg. tanító „A hazatért Erdély” címen tartott, igen szépen felépített, tartalmas, ismeretterjesztő szabad-előadást. A műsor további részében Xilophon szolót játszott e hangzser kitűnő mestere: Kovács József bányasegédjázt a bányazenekar kísérete mellett, majd Anyal B. öreg levente magánjelenete következett a bandából kibombolt cigányról, a legélethűbb alakításban. A műsort a bányazenekar által játszott Fucsik: Kínizsi indulója zárta be. A harmadik előadás január 19-én d. u. 6 órakor kezdődött, szintén magas kultúrszínvonalon. A bányazenekar Kéler B.: Csokonay nyitányának előadásával nyílt meg a műsor, utána Kiss Pál öreg levente Barcsai Fehér Géza: Hósi emlék c. versét szavalta el elismerésre méltó tudással, majd Sándor István, Jakab István és Stáder József hármas együttese, mint a munkások otthoni házi zenekara, magyar csárdások játszásával mutatkozott be, elismerést és tapsot aratva. Ismeretterjesztő számként „Az influenzáról” tartott időszerű és érdeklészítő előadást dr. Zemlányi Imre bányafelügyelő, az országosan már ismert szakiról. Utána Harmath Árpád szívet-leket vidámított magyar nótákat zongorázott művészi technikával, majd Pilyinyi Ferenc várjár kártyavető cigányasszony sikerült alakításával neveltette meg a közönséget. A műsornak Grosman: Csárdás, a Vajda lelke c. operából kiválóan szép zeneműve a bányazenekar tökéletes előadásában adott igazán méltó zárókeretet. Mindkét kultúrestén Bányász Sándor igazg. tanító valódi polihisztorként töltötte be a konferáló nehéz szerepét s a bányazenekari műveket a kitűnő Vilezsál Richárd karnagy vezényelte. Mindkét előadásban résztvevő Korompay Lajos bányauji főtanácsos a tisztviselői kar számos tagjával.

Virágderdőben fogja látni az Ipartestület összes termelt február 2-án.

Kiadó BUTORÓZOTT SZOBA

Tátra-utca 65. szám alatt.

A várva-várt Béke kezdetét fogja érezni az Ipartestületben!

Hírek és különféle

Köszönés.

Hogy is állunk csak azzal a köszönnel? Nehéz úgy, kényes úgy és még ezekben a komoly időkben is, amikor ezerszer súlyosabb gondoktól fő a fejünk, mindnyájunk problémája kisse a köszönné, ha nem is annyira, mint annak, a könnyen értődő földbírtokosnak, akiről azt olvastam, hogy becsületsértést baperele egy régi ismerőst, egy kereskedőt, csak azért, mert ez nem köszönt neki az utcán. Hogy a bíró a „értettnek” ad-e igazat s a nem köszöntő pedig megbünteti-e, már nem is annyira fontos, minket inkább az érdekel a dologban, hogy is állunk hát tulajdonképpen azzal a köszönnel?

Vannak kedves, előzékeny, rokonszenves, formásokra nem sokat adó emberek, akik mindig előre köszönnék. Vannak pedás emberek, akik megvárják, hogy a náluknál korban vagy rangban alacsonyabban álló ismerős köszönjön előre, mert ez így való. Aztán vannak furcsa emberek, akik egyáltalában nem köszönnék, ha minden jogcímünk meg is volna arra, hogy ők köszönjenek előbb és mi csak viszonzozzuk köszöntésüket. És vannak köszönné-szelhámosok, (Figyelem! Kitegyezett helyi specialitásról van szó!) akik két lépés távolságtól elfogva az ember szempillantását, gyorsan és kurtán fejet biccentenek, mire a jólnevelt „naiv” ember udvarias kalapemelésel felel s erre a fejbiccentő a visszaköszönné hangmodulációjával, hangosan és kalapemelőn „visszaköszön” nekünk.

Jómagamnak is van néhány ilyen különös trükk-specialistám, no meg aztán konokul nem köszönné ismerősom, akiknek bizonyisten szívesen köszönnék előre, ha a „csakazértsem” nem volna náluk annyira szemmelátható, hogy most már én is azt mondom: „csakazértsem!” Az ilyeneknek aztán, ha véletlenül megint összekerülünk valami társaságban, mindig úgy mutakozom be újra és újra, mintha soha azelőtt nem találkoztunk volna. Becsületsértési pert nem indítok ellenük, mert álláspontom az, hogy köszönnésküti épp úgy nem leszek több, mint nemköszönnésküti kevesebb. Akiről tudom, hogy jólegyes van irántam, annak örömmel köszönnék előre, ha fiatalabb is nálammal, viszont akiről érzem, hogy irántam érzett ellenszenvének ad tündető kifejezést azzal, hogy nem köszön, a világért sem hoznám abba a kényelmetlen helyzetbe, hogy vissza kelljen köszönné.

Az egymáshoz méltó emberek, akiknél a köszönné nemcsak üres formáság, azok ugyanis egyszerre köszönnék egymást, vagy pedig nem tulajdonítanak különösebb fontosságot annak, melyikük emelte meg előbb a kalapját... (—any.)

Áthelyezés. A pénzügyminiszter Csillik Ernő segédhivatali igazgatót, a m. k. bányakapitányság tisztviselőjét Salgótarjánból Budapestre helyezte, ahol az iparügyi minisztériumban a kiadóbizalt főnöke lett. Evesen át lelkes és buzgó apostola volt a Kath. Népszövetségi mozgalomnak, amiről később teljesen megvált és azóta ez a mozgalom városunkban teljesen ellanyhult.

Esküvő. Kupcsok Valéria és Zsiday Imre február hó 1-én szombaton délután fél 5 órakor tartják esküvőjüket a déli főplébánia templomban.

Olcsón eladó egy jókarban lévő ebédőbutor. Cim a kiadóban.

† A Hungária Villamossági r. t. salgótarjáni üzemiönöksége mely fájdalommal jelenti, hogy

Tóth Károly
a hatvani kirendeltségén beosztott tisztviselő hosszas szenvedés után folyó hó 18-án elhunyt. — A megboldogult több mint egy évtizeden át volt vállalatunknak hűséges alkalmazottja és elhunytával pótolhatatlan veszteség ért bennünket.
Emlékét örökké őrizni fogjuk!

A protestáns nőegyletek kultúrestje.

Január 18-án tartották meg az Acélgyári Olvasó Egylet nagyereményben a helybeli Evangélikus Nőegylet és a Lórántffy Zsuzsanna Ref. Nőegylet együttes kulturálisünnepét, szépségmu és válogatott közönség előtt. Az estély színvonalát budapesti művészek szereplése emelte. Szücs Mara énekművésznő operaáriákat, majd a szünet után magyar műdalokat adott elő. Magas kulturájú énekművésze, bensőséges és átértett előadásmódja az első pillanattól kezdve megkapta a hallgatókat, amely hosszas tapsokkal köszönte meg a nyújtott élvezetet.

Dankó Aladár zongoraművész városunk szülötte és régi kedves ismerősünk, kinek művészi zongorajátékában már többször volt alkalmunk gyönyörködni. Művészete az elmúlt évek alatt csak elmélyült és briliáns technikája most már mály lírával és kristálytisztá értelmezéssel gazdagodott. Sajnos, nem lehetett olyan hangzser a keze alá adni, amelyen teljes tudását megcilligoltta volna, úgy hogy a hangverseny második részében műsorra vett Strauss: Kincs-keringőt — Dohnányi nehéz átiratában — nem is játszotta le, helyette egy egy Chopin Etüdöt és keringőt játszott.

Bisztriczky Tibor a fiatal művészgeneráció egyik legzámottevőbb egyén-

sége. Művészetét a külföld is ismeri és méltányolja. Lejáratozott műsorával bármelyik világváros műértő közönségét is meghódította volna. Hegedűjén mindenkit tud fejezni és nem tudjuk, mit csodálunk nála inkább: a hallatlan technikát tudást (Ernst: Fis-moll koncert és Paganini: E-dúr etűd, vagy a meleg cantilénát (Sarcate: Romanza Andalus és Kreisler: Schön Rosmarin)? A hálás közönség alig akarta a színpadról leengedni!

Külön szellemi élvezetet jelentett dr. Gerhauser Albert középiskolai igazgató felolvasása németországi tapasztalatairól. A mozaikszerűen összeállított, színesen megírt és szellemesen pointírozott utóképek összességükben hű képet adtak nemcsak az új német bírodalomról, hanem a szerző páratlanul éles megfigyelő képességéről, tisztánlátásáról és folyényas stílusművészetéről is. Öszinte és mély sikere volt!

Koppány Mimi a töle megszokott átértéssel és tudással szavalt, a hallgatóság igaz gyönyörűsége és nagy telzésére.

A zeneszámok zongorakíséretét Dankó Aladár látta el, tökéletes alkalmazkodással és biztos tudással.

A hangversenyt tánc követte, mely a késő éjszakai órákig tartotta együtt az estély közönségét.

Wilson elnök hajója.

Enek a flottának egyik leghíresebb egysége a „George Washington”, melyet szintén New Yorkban talált a világháború kitörése. Ez a hajó, mely a háború előtt a Norddeutscher Lloyd színeiben Hamburg és New York között közlekedett, kapta azt a megüdvözlő feladatot, hogy 1918–19-ben Woodrow Wilson, az Egyesült Államok elnökét Franciaországba vigye. A választás szimbolikus okoknál fogva esett erre a hajóra. A „George Washington” volt az első jármű, amelyet az a kitüntetés ért, hogy az Egyesült Államok aktív elnökét hozhatta át az Atlanti óceánra.

Wilson elnök oly hatalmas kísérettel, az újságíróknak és gazdasági szakértőknek olyan óriási légiójával utazott, hogy azok a 24 000 tonnás, valóban fényűzőben berendezett gőzösön alig fértek el. Ameriká népének viharos lelkesedése kísérte az elnököt utján. A fedélzeten utazó száz és száz újságíró valószínűleg ottlatta a tudósításokat kíváncsi és szenzációra éhes olvasóinak. A lapok oldalas tudósításokat közöltek a „George Washington” fedélzetén folyó életéről. Wilson dicsőségének legfőbb órái voltak ezek. Csak a beavatottak vonagatták kétkedően vállukat, mert kétségbe vonták, hogy a princetoni tanár elég erős és tekintélyes lehet ahhoz, hogy a minden hájjal megkent versaillesi méregkeverőkkel szemben megállja a helyét. A kételkedőknek lett igazuk. Amidőn a „George Washington” visszatért, már politikai halottat hozott, aki gyengeségében magát áldozta fel az angolok és franciák rosszhírnévi butaságának s csökkönyösségének. A „George Washington” dicsősége tehát nem sokáig tartott. Néhány évig még üzemben volt ugyan, azonban a mérőföldes léptekkel haladó német hajógyártási technika új hajótípusai mellett nem sokáig bírta a versenyt. Ma már roncs, csendes tagja az árnyfoltjának és legfeljebb csak arra alkalmas, hogy kellemetlen emlékeket ébresztessen az amerikai népben, mely egykor annyi reménységgel bocsátotta utjára.

A bályító párok felvonulása szenzációs látvány lesz az Ipartestületben!

Február 8. Jól jegyezzük meg ezt a dátumot, mert ezen a napon lesz az idei farsang elit műsága, ahelyezli nőgyógyászok által közösen megrendezett ERDELYI ESTJE, melyen fővárosi művészek fellépései mellett Koltay Imre, a Balassa Társaság elnöke, a már jénővi színpadi szerző és alkalomra írt színdarabjának bemutatója lesz, kiváló helybeli műkedve-ök szereplésével. A nemcsak társadalmi eseményként, de élményként is nagyban készülő jótékony célú est tiszta jövedelméből a helybeli menekült erdélyiek és többi városi szegények foglalkoztatására szelődik.

Meghívó. A salgótarjáni főplébánia összes egyházaival a Kath. Körben, január 26-án, vasárnap 7 órai kezdettel „KATOLIKUS TEAESTET” rendeznek, amelyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja a Rendezőség. Jazz zene, — Tánc — Jó hangulat.

Felfrissítik az erdélyi állatállományt. A főmivélségi minisztérium, hogy a román uralom alatt leromlott erdélyi állatállományt felfrissítse, nagymennyiségű kedvezményes áru Distót osztott szét az erdélyi juh- és marhaállományban nagymértékben fellépett májmérety leküzdése érdekében. A másik nagyjelentőségű akció a kedvezményes tehénakció, amelynek keretében 300 darab törzskönyvezett vagy arra alkalmas vemhes tehén osztanak ki Erdélyben. A tehének árának 30 százalékat a földmivélségi minisztérium viseli. Aki még kedvezményes tehén igényel, jelentse be az EMGE-bez, vagy annak vármegyei kirendeltségéhez.

A Tiszajobbsparti Mezőgazdasági Kamara a honvédek kincstár által bevont lovak megváltásáért.

A Mezőgazdasági Kamara már korábban kérte, hogy a katonai célokra bevont lovak és lófogatok megfelelő becserélke azok átvételekor kiutaltat nyerve. Most december hó folyamán megtartott közgyűlésének határozatából megismételte ezt a kérelmet annál is inkább, mivel kétségkívül megnyilvánul egy olyan törekvés, hogy a gazdák egy tekintélyes része a lótenyésztéssel felhagyni kíván. Készíteti erre az a tapasztalat, hogy az utóbbi években a lovak és lófogatok bevonása kapcsán súlyos anyagi áldozatokat voltak kénytelenek viselni, amely nem egyszer az egyesektől megkívánható áldozatot messze túlhaladó jövedelmekkésséssel és vagyonérték csökkenéssel járt.

A Kamara utalva tehát a lótenyésztés utánpótlásának fontosságára, megismételt előterjesztésében kérte olyan ösztönzőket a biztosítást, amely a jövőben szükségessé váló újabb bevonások esetén a lófogatok becserélke megváltására fedezetet nyújt.

IGMÁNDI KESERÜVIZ minősége egyedül

A kenyér, mely mindennap az asztalra kerül, tokrol-fokra mélyebb barázdát von a homlokokra. Megnyugtató a tudat, hogy van és lesz kenyérünk, mert bölcs elővigyázat gondoskodik arról. Sok a panasz azonban amiatt, hogy az asztalokra kerülő kenyér egyszerű savanyú, másszor morzsálódóan száraz, zsenés, néha sóltan, máskor megégett, néha tele van az alja kemence porral. — És milyen jó a házi kenyér, ha jól és idejében van kovácsolva a gondosan megszállt liszt. A dagasztás, a kelesztés, a szakítás s a kemencébe vetés a sütés gondossága stb. mind-mind kelléke a jó kenyérnek, amely szegénynek és gazdagnak egyaránt a mindennapi tápláléka. Aki kenyeret készít akár magának akár másnak, viseli a felelősséget annak, hogy készítményét megbíráják és értékre becsülik. Aki pedig nem a házi, hanem a piaci kenyérre van utalva, reméli, hogy a hatósági szemek ébersége őrködik az izetes, a tiszta, egészséges és drága mindennapi kenyér felett.

Jól fog mulatni az Ipartestület és Baross balon!

Tegyük kötelezővé a ravatalozást!

(Kaptuk az alábbi levelet.)

A város nagy költséggel 2 éve felépítette a köztemetőben a ravatalozót, amelyet azonban csak elvétve használnak a közönség. Bizonyos tévesen értelmezett kegyeletisértésként látnak abban egyesek, hogyha a halottat otthonából idegen helyre szállítják el és onnan történik a temetés.

Hiába látja be a közönség, hogy közegészségi, kényelmi szempontokat is szolgál a ravatalozó, másodsorban azonban a széteső városban, ha véletlenül egy napon több temetés akad a lakosoknak, akkor szinte emberfölötti teljesítményt végez az a lelkész, akinek a Forgács-telepen és ugyanaznap a bányatelepen, vagy acélgyárban van temetése. Hány-szor kell az iskolai vallásnevelést is elhagynia a lelkésznek, ha eleget akar tenni a gyászolók azon merev kívánságának, hogy az ő halottjukat külön temesse el és külön kísérje el a pap és kántor.

Sokszor a legkomolytalanabb indokokkal próbálják megmagyarázni kívánságaikat a gyászolók, amikor a megboldogult „lelki nyugalmát” emlegetik.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni a közérdeket és kötelezővé kell tenni a ravatalozóhoz kivétel nélküli használatát.

Ideig örág talán lesz némi méltatlankodás, de ha megtette ezt a szomszéd Zagyapálfaiva község és vele együtt az ország nagyrésze, Salgótarján is megérett egy ilyen közérdekű és általános érvényű rendelkezésre!

Felejtethetetlen élmény fog maradni számára 1941 február 2 az Ipartestületben!

A házinyulak Németországban csatát nyertek! A nyul közmondásos szaporasága Németországban ugyancsak beigazolódott. Míg Németországban 1925-ben még csak 3 millió házinyul volt, ez a szám 1938-ban 8, 1939 végére pedig 20 millióra emelkedett. A német házinyul-állománynak ez a rendkívüli megnövekedése elsősorban a háború következménye. Természetes, hogy a buszjegy-rendszert idején ez a hasznos és igénytelen háziállat, melynek fogyasztását és forgalmát bszataltat semmiféle kényszerrendszabály nem korlátozza, hamarosan közkezdveltiségre tett szert. A Szudéta-vidéknek és a keleti tartományoknak a Birodalomhoz való csatolásával a német házinyul-állomány ettől függetlenül is megnövekedett. A német gazdasági körök ezt a ténytet a német szörme gazdálkodás szempontjából is nagyon örömdetesnek tartják. Németország a nyulbirt bsszu ideig szinte ki-zárólag kivitele számára tartotta fenn. Mivel a hazai készletek növekedése céljából a megszállott Franciaországból és Belgiumból, hol rendkívül intenzív a nyul-tenyésztés, előnyösen importálhat nyulbirt, hazai készleteinek jó részét a belföldi közönség céljaira szabadíthatja fel. (M.N.)

A Csuk-csuk félszigeten levő Anadry kórházába egy sarki vadász szállítottak be, aki 22 napot töltött egy uszó jégblábn.

Átmenetileg egy és két pengős bankjegyeket hoztak forgalomba. A Magyar Nemzeti Bank egy és két pengős bankjegyeket hozott forgalomba. Mint illetékes helyről közlik, ez az intézkedés átmeneti jellegű és a keleti és erdélyi ország-részek visszacsatolásával áll összefüggésben. Az új magyar területen forgalomban lévő román bankjegyek bevétele után ugyanis a legközelebbi napokban sor kerül a román váltópénzértékeknek magyar pénzre való átcseréltésére. Ez az arvaltozás természetesen nagy mennyiségű magyar váltópénzt igényel. Ezért hozza a Magyar Nemzeti Bank átmenetileg az egy és két pengős bankjegyeket forgalomba. Amint a pénzverő megfelelő mennyiségű fémváltópénz verésével elkészül a bank az egy és két pengős bankjegyeket a forgalomból ki fogja vonni. Az eddigi váltópénz érték természetesen változatlanul forgalomban maradnak.

A napokban fog megtörténni, hogy a dohánynak oltárt emennek és pedig Japánban. Az Iwate tartománybeli dohánytermelők szövetsége elhatározta, hogy oltárt állít a dohánynak. (M.N.)

Egyetlen forgatógombbal tisztán és nagy hangerevvel veszi az európai adókat az óráskész ORION Európa-vévő. Kp. ár P157.

ORION 122

Kapható minden ORION rádiókereskedőnél

Salgótarján megyei város polgármesterétől 1249/1941.

Hirdetmény.

A balassagyarmati m. kir. Pénzügyigazgatóság 12642/II sz. 1941. infézkedésével elrendelte az 1941. évi ált. s jövedelem vagyonadó kivételi munkálatok megindítását.

Felhívtnak azon adózók, kiknek kereseti, jövedelmi, vagy vagyoni viszonyaiban történt kedvezőtlen eltolódás adóalapjuk felmondására jogcímet ad, hogy adófelmondásukat a városi adóügyi osztályhoz legkésőbb február hó 31-ig nyújtsák be, annál is inkább, mert az elkészve beadott felmondások figyelembe vételét nem fogják.

Az új adózók s azok, akik az 1940. évben csónka év alapján voltak megadóztatva, adóvallomásukat a városi adóügyi osztálynál beszerezhető nyomtatványon legkésőbb február hó 28-ig kötelesek benyújtani.

Különösen felhívjuk az adófizető közönséget az 1940. évi XXII. t.c. új rendelkezéseire, melyek a kiűggesített falragaszokon részletesen fel vannak sorolva.

Ilyen fontosabb utjások:

1. Azon adózó, akinek adóalapja egyébként rögzítendő lenne, jövedelme azonban legkésőbb 50%-kal emelkedett, az adófelmondás bevétele nélkül tartozik f. évi február hó 28-ig adóvallomást beadni. Aki ezen kötelezettségének nem tesz eleget, a kivételadó kétszeres összegéig terjedő bírsággal lesz sújtva.

2. A legfeljebb egy segéddel és egy tanonccal vagy segéd nélkül legfeljebb két tanonccal dolgozó kisiparosok nem tartoznak adóvallomást adni. Ezek az ipartestület kimutatása alapján tételes adóval fogják megrovatni.

3. A kis földbirtok, akiknek bérlelményének kataszteri tiszta jövedelme a 25 pengőt nem éri el és kizárólag a saját háztartásuknak termelnek, adót nem tartoznak fizetni.

4. Az állandó alkalmaztatási hely nélkül dolgozó ügynökök szintén nem tartoznak vallomást adni, mert adójukat levonás útján a munkaadó szolgáztatja be.

Akik vallomásukat későn adják be, illetve 10%-os, akik pedig felhívás dacára sem adnak vallomást, s illetve 50%-os bírsággal fogják sújtani.

A részletekre kiterjedő felvilágosítások az adóügyi osztályban nyerhetők d. e. 8—12 óráig.

Salgótarján, 1941. január 24.

A polgármester helyett:

Olay
v. tanácsnok.

A legújabb bálon minden leány ott legyen az Ipartestületben!

Stockholmi jelentés szerint a múlt héten fellépett náthajárvány rendkívüli méreteket öltött. A Stockholmi posta 1800 alkalmazottja közül egyetlen napon 210-en betegedtek meg, úgyhogy a beteg postai alkalmazottak száma jelenleg már 1100-at meghaladja. (M.N.)

Állandóan kisebb lesz a föld!

Évezredenkint 30.000 köbkilométert fogy.

Tudományos számítások nyomán megállapították, hogy a föld a bősugárzás következtében négyzetméterenkint évi 668 kalóriakilogrammmal melegeket veszít. Ez a melegmennyiség elég volna egy 3 milliméter vastag csepfolyós állapotban lévő körteg szilárd halmazállapotba való hozzászára. Egy ilyen 3 milliméter vastag körteget megmerevedése viszont a föld sugárának 0.66 milliméteres zsugorodására vezet. Alapul véve a földnek évi ilyen

mérvű zsugorodását, könnyen kiszámítható, hogy ez ezer év alatt teoretikus értelemben a föld rádiuszának 12 centiméteres megrövidülését jelent. Ennek természetesen együtt kell járnia a föld köb-tartalmanak megfelelő arányú megkisebbedésével. Ez a teoretikus kisebbedés, ha a föld felületét 510 millió négyzetkilométernek vesszük, minden ezer esztendőben 30.000 köbkilométert jelent. (M.N.)

Február 2-án az Ipartestületben tartandó nagy és legzesebb — Iparos-Baross — bánya meghívókat, az Ipartestületben lehet igényelni.

Talált tárgyak. 1940. december hó 23-án a Kassai-soron találtak egy drb. bankjegyet. Igazolt tulajdonosa a hivatalos órák alatt átveheti a rendőrkapitányságon. — 1940. december hó 27-én találtak egy használt kerékpárt. Igazolt tulajdonosa a hivatalos órák alatt átveheti a rendőrkapitányságon.

Felülkísztések az Evang. Nőegylet és Lorántffy Zsuzsanna Ref. Nőegylet jan. 18-iki estélyén: 20 P Korompay Lajos, Szenté László, 10 P Schreiner Jenő, Karattur Antal, Motica Nándor, dr. Forster Kálmán, 5 P Gerő János, dr. Polatsk Armin, dr. Mózer Miklós, Zsiday István, 4 P Szitár Dániel, Schlattner Zoltán, dr. Varga Kálmán, 3 P dr. Felszeghy Miklós, Csékey Sándor, 2 P Keresztényi J., öz. Pántyik Árpádné, Sternlicht Kálmáné, Remetey J. 1 P Szalay Imre, Révai János. — Az estély megtartását Karattur Antal gyárigazgató és az acélgári Olvasóegylet megértő lelki elnöke és választmányi tette lehetővé, akik a termet fűtéssel és világítással díjmentesen engedték át. Ugy a művészek önzelen közreműködését, mint a sikert megvalósító közönség támogatását, nemkülönben a két nőegylet készségesen támogató tagjainak és elnökeinek fáradozását illesse erről a helyről is méltó köszönet.

Bányamozgók műsora. A pálfalvai és baglyasfalvi bányamozgók január hó 26-án, vasárnap, három-három előadás sorozatban, Békéfi István és Bánky Viktor kiutáló filmjét: A MINISZTER BARÁTJA-t fogják bemutatni. A bonyolult dalmakkal teli humorral fűszerezett, kiválóan sikerült magyar film főszereplői: Páger Antal, Komár Júlia, Erdélyi Mici, Németh Romola, Vágóné Margit, Keéri Panni, Mihályfi Béla, Kőpeczi Boóc Lajos, Dénes György, Bihary József stb. A műsort még a Magyar, Új és Fox világírádók töltik ki.

A HID sikere. Rövid pár hónap alatt hódította meg az ország olvasókör-zónáját a Zilahy Lajos szerkesztésében megjelenő HID. Érthetővé teszik ezt a sikert a lap kemény, bátor, igazságos kritikái. Színházról, filmről, könyvről, minderről egyéni és őszinte bírálatot mond a HID. A most megjelent új számban Tamási Aron, Németh László, Féja Géza, Tersánszky J. Jenő, Veress Péter, Kasák Lajos, Jékelyi Zoltán írtak kritikát, novellát, cikket. — Az illusztrált riportok közül felsoroljuk a következőket: Bajor Gizi műtermepnikje, Nők a szónokiskolában, Vincze Márton tragédiája, A jogszabály, Kalauzilemtan, Divatrevü, Világírádó, Krudy Gyula ismeretlen regénye, Inyestermesterei, Rejtély, 1000 penz-pályázat, Külföldi regény, — sok-sok érdekesség van még az e heti HID-ban. Ára: 50 fillér. A HID főszerkesztője: Zilahy Lajos, felelős szerkesztő: Kállay Miklós. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal: Budapest, VII. Erzsébet körút 7.

Fogtechnikus tanulót 4 középsiskolával keres Bortnyik Károly Fő-u. 63.

Meghívó.

A Ceredi Mező-gazdasági Szeszgyár Szövetkezet 1939/40. évre vonatkozó

X. évi rendes közgyűlését

1941. év február hó 2-án d. e. 11 órakor tartja Cereden a Szövetkezet saját helyiségében, melyre a tagok az alapszabályok 31. §-a értelmében tisztelettel meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés — tekintet nélkül a tagok számára — 1941. február hó 9-én lesz megtartva.

Tárgysorozat:

- 1) Az igazgatóság jelentése.
- 2) A felügyelőbizottság jelentése.
- 3) A zárszámadások előterjesztése.
- 4) Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
- 5) Jövedelmek.

A felügyelőbizottság által megvizsgált zárszámadások a Szövetkezet helyiségében vannak kifüggesztve és bárki által megtekinthetők.

Cered, 1941. január hó 22-én.

AZ IGAGZATOSÁG.

Nyomtatott "A MUNKÁ" nyomdában, Salgótarján.

Postagalambok a jelen háborújában.

(Írta: Musiol Florián. (Közl.: G. J.)

A nyár elején egy fiatalember ke-reste fel Szövetségünket és elmondta, hogy a Lengyelországból menekült katonák, ahol csendes békevilágban a postagalamb-sport kedvelője volt és most, hogy a háború főrgete más országba vetette, mégsem szűnt meg a postagalamb sport iránti érdeklődni. Mi adunk neki néhány szaklapot, elbeszélgetünk vele a lengyel postagalamb-sportról és ez alkalommal felvetődött az a kérdés, hogy a mint lengyel postagalamb-tenyésztő és mint katonára mit tapasztalt a jelen háború folyamán a postagalambok felhasználásáról. Felhasználják-e ezt a jelen modern háborúban tökéletesen hirtető eszközök mellett, látott-e erre példákat, illetve hallott-e felhasználásokról. Jelen sorok írója, akinek alkalmá volt a lengyel háborúban résztvenni, Önökkel magyar sportkedvelők és tenyésztőkkel közvetlenül szerzett tapasztalatai révén bizonyos észleléseit közli. Tény, hogy amikor a németek Lengyelországot megtámadták, nem állottak szemben egy készületlen, hanem egy teljesen mobilizált ellenféllel. Azonban a minden tekintetben megszervezett védelmet a villámgyors német akciók megbénították. A bombázások következtében az összes távbeszélők, leadó és vezérendezések tönkrementek. Megszakadt az összeköttetés a legmagasabb parancsnokságok és alantaisaik között. Ekkor következett be az az időpont, amikor a postagalamb összeköttetés kiváló szolgálatokat tett. Az első vonalban harcoló egységek jelentést tettek ugyan a magasabb parancsnokságoknak a helyzetről, de ezeknek nem állt módjukban parancsaikat az első vonalba eljutatni, mert ezen problémának megfelelően nem volt előkészítve, aminek oka a rövidhullámú szerkezetek kiválóságába helyezett, túlzott bizalom volt. A valóság alaposan rácsafolt erre a meggyőződésre, mert a postagalambokkal ellátott osztagok sokkal tovább és határozottabban voltak képesek ellenállást kifejteni. Számos példa közül csak a legfontosabbakat akarom itt megemlíteni. A kulno-i elkeseredett harcokban pl. a németek egy lengyel gyálgadosztályt bekerítettek és teljesen elvágták úgy, hogy annak minden összeköttetése megszokott a külvilággal. Sorsa kétségben kívül a rögtön megadás lett volna, ha a kibocsátott postagalambjai segítségével nem érinkezhetett volna a szomszédságában lévő csapatokkal, akik egy rögtön ellenállással a német átkarolást az egyik helyen szétbontották úgy, hogy a hadosztály kiszabadult és visszavonulhatott Varsóba, ahol még heteken át elkeseredett ellenállást fejtett ki. A barcok egy másik fázisában egy Przemysl-Lemberg irányában visszavonuló hadosztályt a német páncélkocsi tulszárnyaló üldözés közben elől és hátba is támadták. A postagalambok után továbbított jelenéseknek köszönhető, hogy a Lembergben székelő lengyel parancsnokság az általános harci helyzetről értesült és így megfelelő ellenintézkedések után három esetben nem harcokk és gyalogos osztagokat sikerült elvágni. Legtöbbször ott, ahol egy elővárosban gyengébb német élcscapatok és járőrök mulatoztak, a lengyel csapatok visszavonultak, mert kénytelenek voltak a támadó ellenség erejét felbecsülni. Ezért a németeknek könnyen sikerülhetett volna Lemberg bevétele, amikor gyengébb harcokos osztagokkal elővárosokhoz közeledtek. Azonban a Przemyslből visszavonulásban lévő lengyel ezredek, amelyek fele uton meneteltek Lemberg felé, postagalambok után értesítették a lengyel parancsnokságot Lembergben a német csapatok helyzetről és erőviszonyairól, úgyhogy Lembergert a lengyel csapatok nem adták fel, ellenkezőleg hatásos ellentámadásba mentek át, aminek az lett a következménye, hogy a németek Lembergert egyáltalán nem vették be. Rendkívül érdekes lenne betekintést nyerni Varsó és Modlin vár védelme alkalmával a város és a körülötte harcoló csapatok parancsnokságai között postagalambok után létesített összeköttetés lebonyolításába. Sajnos erről a harcterről közelebbi adatok nem állnak rendelkezésemre. A német hadseregnek láthatjuk, hogy valamennyi fogynem, a gépesített osztagok, a gyalogság, a lovaság, az utasok, a repülő, az ejtőernyősök, sőt még a tengerészek

is postagalambokkal vannak felszerelve. A tengerészek, akik a megtorpedozott, süllyedő hajót elhagyták utolsó S.O.S. segélyhívásukat postagalambokkal továbbították, akikől az elsüllyedt hajónak és a mentőcsónaknak fontos geográfikus helyzetet megtudjuk. Repülő, akik kényeszereszállást végeznek, postagalamb után tudatják pontos tartózkodási helyüket. Az ejtőernyős csapatok, amelyek az ellenséges ország belsejében leszálltak, feleltes parancsnokságait az ellenség hátsó vonalaiban fenálló harcászati helyzetről értesítik. Mindezekből világosan tudhatjuk, hogy a postagalamb a korszerű villámháború vezetése és magasban kifejtődött technika dacára, mindenesetre a hírszolgálat nélkülözhetetlen részét képezi. A felfedező és leadókészületek bombázása után, a telefonhálózat átvágása és valamennyi egyéb összeköttetési lehetőségek megsemmisítése után háború esetére csak egy ideális összeköttető mód marad és ez a postagalamb, amely 95 százalékban nem okoz csalódást. Csak a háború után fogjuk megtudni, csak akkor fogunk tisztá képet nyerni, hány katonailag fontos, stratégiai pont hódított meg vagy védelmezett meg postagalambok sikeres felhasználásával. Az ily irányú eredmények valószínűleg túl fogják szárnyalni a legmeszebbben várakozást. Összefoglalva, a következőket kell kifejezésre juttatnunk: 1) A postagalamb jelentősége, mint összeköttető eszköz, a jelen háborúban nem csökkent, sőt jelentékenyen megnövekedett és a mai napon sokkal magasabb fokot áll, mint az előző világháborúban. 2) Ötfejtőváknál a postagalambnak a többi összeköttető eszközzel egyenlő fontossága van. 3) A védelemnél a multban, jelenben és a jövőben a postagalamb a legmegbízhatóbb összeköttető eszköz, amely több ízben az összes egyéb összeköttető eszközök megsemmisítése után a parancsnokot a helyzet tisztá áttételesen képesíti. 4) Megfelelő széleskörű propaganda után a mérvadó köröket a postagalamb tenyésztésnek a honvédelembe való bekapcsolódásának szükségességéről meg kell győzni.

A POLLO MOZGÓ

Január 25-én, szombaton
január 26-án, vasárnap
január 27-én, hétfőn
január 28-án, kedden

GÜLBABA

Főszereplők: Szeleczky Zita, Jávör Pál, Tompa P. Kieg.: Magyar híradó

Január 29-én, szerdán
január 30-án, csütörtökön

A PRÉRI KAPITÁNYA

Fősz.: Randolph Scott
Binie Barnes és Henry F.

Salgótarján megyei város polgármesterétől. Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása.

Hirdetmény.

Közhírre teszem, hogy az 1941. évre érvényes országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéké f. évi január havában kiigazították.

Felhívom mindazokat, akik a választójogosultsághoz meg kívánták életkora a folyó évben elérik, hogy a választói névjegyzékbe való felvételük végett számlálólapjukat legkésőbb f. évi január hó 31-ig a polgármesteri hivatalba nyújtsák be.

Felhívom azoknál mindazokat, akiknek a névjegyzékbe való felvételére bármely más jogcímen nyílik meg a joguk, hogy a névjegyzékbe leendő felvételüket ezen határidőig ugyancsak a polgármesteri hivatalnál kérelmezzék.

Figyelemztetek minden érdekeltet, hogy a névjegyzék kiigazítása hivatalból történik, azonban választójogosultságának igazolása végett — február hó 15-éig — bárki megjelölhetik hivatalomban.

Salgótarján, 1941. január 5.

Dr. Förster Kálmán s. k. polgármester.

Fáj a feje, foga, háta? Rheumás, vagy influenza bántja?

„SZÜCS tabletta” az orvossága. Kapható:

SZÜCS RÓBERT

„Magyar Korona” gyógyszerárban. SALGÓTARJÁN.

Üzembe helyezik a Nagybánya melletti rézbányát. Az iparügyi minisztériumban elkészültek azok a tervek, amelyek a Nagybánya mellett elterülő, jelenleg művelésen kívül álló rézbánya újból üzembe helyezésére vonatkoznak. A bánya gyengébb minőségű fémot szolgáltat rézgálicellásunk fedezésére, azonban a bánya termelése kitűnően felhasználható. Értesülésünk szerint a bánya üzembe helyezése az ország rézgálicellás-ségletének kiegészítését szolgálja.

Hirdetmény!

Az 1941. évi népszámlálásról.

Az 1940. évi XXX. törvénycikk alapján az 1941. évi február hó 1. és 15. napja között népszámlálást kell tartani. A népszámlálásról az 1941. évi január 31. és február 1. napja közötti éjféli állapotot kell alapul venni.

A népszámlálás alkalmával össze kell írni:

- a) egyénenként minden személyt;
- b) a lakás céljára szolgáló épületeket, lakásokat és egyéb helyiségeket;
- c) az önálló iparosokat és az ipari üzemeket;
- d) az önálló kereskedőket és a kereskedelmi üzleteket.

Egyidejűleg külön is számba kell venni:

- e) az 1870. évi január hó 1. és az 1929. évi december hó 31. napja között született (11—70 éves) férfiakat és az 1890. évi január hó 1. és az 1924. évi december hó 31. napja között született (16—50 éves) nőket, valamint
- f) az 1880. évi január hó 1. és az 1922. évi december hó 31. napja között született (18—60 éves) katonavált polgári személyeket, (akik katonák (csendőzők) voltak) és az 1892. évi január hó 1. és az 1919. évi december hó 31. napja között született (21—48 éves) nem katonavált férfiakat.

A számlálást házról-házra és lakásról-lakásra (illetőleg üzemből-üzemre és üzletről-üzletről) menve, az erre a célra kinevezett számlálóbiztosok hajtják végre, akik ebben a műveletükben mint köz-hivatalnokok járnak el.

A népszámláláshoz és az azzal kapcsolatos összeírásokhoz szükséges adatokat mindenki köteles megadni. A megadott adatokat lehetőleg eredeti okmányokkal (születési anyakönyvi kivonat, iskolai bizonyítvány, oklevél, cseledtkönyv, szürkeszínű magyar katonai igazolványi lap, polgári személyi lap, be- vagy kifelőlőlapszelvény, egyéb polgári és katonai okmányok, igazolványok és iratok, szakképzettségi, tanult mestersegi, képzési, alkalmazási okirat, munkakönyv, segédlevél, ipari jogosítvány, ipari vagy bányászati szakiskolai végbizonyítvány) kell igazolni. A számlálóbiztos az okmányokkal igazolható adatokat az okmányok alapján ellenőrzi. Ezeket az okmányokat mindenki köteles kéznél tartani és a számlálóbiztos felszólítására felmutatni. Aki tudva hamis, vagy valótlan adatokat vall be, vagy beszoigaltatandó adatot vagy az adatszolgáltatás érdekében kívánt felvilágosítást ismételt felszólítás ellenére a kitűzött határidőre igazolatlanul be nem szolgáltatta, illetőleg meg nem adja, vagy az adatok beszoigaltatását megtagadja, — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és a büntető igazságszolgáltatás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1928. X. törvénycikk rendelkezései értelmében pénzbüntetésre büntetendő.

A népszámlálás és azzal kapcsolatos összeírások céljára szolgáló nyomtatványokban foglalt egyéni természetű adatokat nem szabad az adók kivételével alapul venni.

1941. évi január hó,

ALISPÁN

Nyomdatulajdonos: Véghe Kálmán.